

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **A. s.r.o.**, so sídlom v N., zastúpenej JUDr. K. B., advokátom v N., proti žalovanému **Krajskému riaditeľstvu PZ Nitra**, Kalvárska č. 2, Nitra, **o zaplatenie 37 841,-- € (1 140 000,-- Sk) s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Nitra pod sp.zn. 7 C 229/2004, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 18. septembra 2007 sp.zn. 6 Co 153/2007 rozhodol

t a k t o :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre z 18. septembra 2007 sp.zn. 6 Co 153/2007 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Nitra rozsudkom z 3. mája 2005 č.k. 7 C 229/2004-123 o žalobe žalobkyne, ktorou sa domáhala, aby žalovaný bol zaviazaný zaplatiť jej 1 140 000,-- Sk s príslušenstvom titulom vydania bezdôvodného obohatenia, ktoré spočívalo v bezplatnom užívaní ňou označených nehnuteľností, rozhodol tak, že žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni 1 038 412,-- Sk s 10 % úrokom z omeškania od 26. mája 2004 do zaplatenia, všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Súd konanie v časti o zaplatenie 1 119,-- Sk a vo zvyšnej časti úrokov z omeškania konanie zastavil. Žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni náhradu trov konania 182 284,-- Sk do 3 dní od právoplatnosti rozsudku do rúk jej právneho zástupcu. Doplnujúcim rozsudkom zo 17. apríla 2007 č.k. 7 C 229/2004-266 súd prvého stupňa v časti o zaplatenie 100 869,-- Sk s 12 % úrokom z omeškania od 19. mája 2004 do zaplatenia ako aj v časti zaplatenia 2 % úroku z omeškania zo sumy 1 039 531,-- Sk od 19. mája 2004 do zaplatenia a 10 % úroku z omeškania zo sumy 1 039 531,-- Sk za čas od 19. mája 2004 do 25. mája 2004 konanie zastavil podľa § 96 ods. 1, 3 O.s.p., vzhľadom na dispozičný úkon žalobkyne. Pri rozhodovaní o veci samej vychádzal zo zisteného skutkového stavu, z ktorého mal preukázané, že nehnuteľnosti nachádzajúce sa

v kat. území N., zapísané na LV č. X. a to prac. č. X.-zastavané plochy a nádvoría o výmere X. m², parc. č. X.-zastavané plochy a nádvoría o výmere X. m², parc. č. X.-zastavané plochy a nádvoría o výmere X. m² a parc. č. X.-zastavané plochy a nádvoría o výmere X. m² boli vo vlastníctve S. N., a.s. so sídlom N., Na parcele č. X. a X. sú postavené stavby, ktoré boli vo vlastníctve Slovenskej republiky – Sekcie justičnej polície Policajného zboru Bratislava. Medzi nimi nebol usporiadaný nájomný vzťah k predmetným pozemkom. Pozemky odkúpila kúpnu zmluvou zo 6. mája 2004 žalobkyňa. Dňa 6. mája 2004 bola uzatvorená zmluva o postúpení pohľadávky medzi S. N., a.s. ako postupcom a žalobkyňou ako postupníkom, spočívajúca v práve na vydanie bezdôvodného obohatenia za užívanie nehnuteľností patriacich postupcovi bez právneho dôvodu. Súd prvého stupňa s poukazom na ustanovenie § 451 ods. 1, 2, § 456, § 458 ods. 1 Občianskeho zákonníka potom dospel k záveru, že žalovaný sa bezdôvodne obohatil, pretože jeho majetok sa nezmenšil, hoci k takémuto zmenšeniu by došlo, keby si plnil svoju povinnosť (keby platil nájomné za užívanie nehnuteľností). Žalobe žalobkyne vyhovel a žalovaného zaviazal zaplatiť 1 038 412,-- Sk (pri celkovej ploche žalovaným užívaných nehnuteľností X. m²), titulom bezdôvodného obohatenia od 26. mája 2002 do 12. mája 2004. Pri určení jeho výšky vychádzal z ceny 190,-- Sk na m², čo považoval za primerané vzhľadom k vyjadreniam realitných kancelárií ako aj k tej skutočnosti, že takáto výška bola dohodnutá v zmluve o nájme nehnuteľností uzavretá 12. mája 2004. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Na odvolanie žalovaného (odvolanie smerovalo proti výroku rozsudku súdu prvého stupňa presahujúcu sumu 206 279,50 Sk) Krajský súd v Nitre uznesením z 25. októbra 2005 sp.zn. 6 Co 167/2005 rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej vyhovujúcej časti a v časti náhrady trov konania zrušil a konanie vo veci zastavil a žalovanému náhradu trov konania nepriznal. Svoje rozhodnutie odôvodnil ustanovením § 103 O.s.p., keď mal za to, že tak ako žalobkyňa v žalobe označila žalovaného (Krajský úrad justičnej a kriminálnej polície PZ Nitra) je subjektom, ktorý v čase podania žaloby nemal právnu subjektivitu a z toho dôvodu nemal ani spôsobilosť byť účastníkom konania.

Na dovolanie žalobkyne Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom z 31. marca 2006 sp.zn. 4 Cdo 40/2006 uznesenie Krajského súdu v Nitre z 25. októbra 2005 sp.zn. 6 Co 167/2005 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, keď dospel k záveru, že postupom odvolacieho súdu bola žalobkyni odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm.f/ O.s.p.).

Po zrušení veci dovolacím súdom a vrátení mu veci na ďalšie konanie Krajský súd v Nitre rozsudkom z 18. septembra 2007 sp.zn. 6 Co 153/2007 rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej vyhovujúcej časti týkajúcej sa zaplatenia sumy 832 132,50 Sk zmenil tak, že žalobu zamietol a žalovanému náhradu trov konania nepriznal. Takto rozhodol keď mal za to, že postúpenie pohľadávky bolo vykonané v rozpore so zákonom a tiež, že postúpenie pohľadávky nebolo bez zbytočného odkladu oznámené dlžníkovi (žalovanému). Poukázal na ustanovenia §§ 524 ods. 1, 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka, z ktorých vyplýva, že postúpená pohľadávka musí byť v zmluve individualizovaná a musí byť určitá – identifikovateľná. V danom prípade však v zmluve o postúpení pohľadávky bolo dohodnuté, že výška postúpenej pohľadávky bude určená rozsudkom okresného súdu, čo podľa názoru odvolacieho súdu v žiadnom prípade nemožno považovať za pohľadávku určitú a identifikovateľnú. Podľa jeho názoru z danej zmluvy o postúpení pohľadávky však ani výkladom nebolo možné zistiť, v akom stave a v akej výške mal postupca pohľadávku a preto uzavrel, že zmluva je absolútne neplatná podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka pre neurčitosť. Ďalej poukázal na to, že postupca oznámil žalovanému postúpenie pohľadávky 14. júna 2004, pričom zmluva o postúpení pohľadávky bola uzavretá 6. mája 2004, čo nemožno hodnotiť ako oznámenie bez zbytočného odkladu, a tiež takýto úkon nemožno hodnotiť ako určitý, keď bolo opätovne uvedené, že výška pohľadávky bude určená rozhodnutím súdu. Ako prvý však oznámil postúpenie pohľadávky nový postupník a to prípisom zo 6. mája 2004, takéto postúpenie odvolací súd nepovažoval za účinné, pretože nový veriteľ musí okrem tohto písomného oznámenia predložiť zmluvu o postúpení pohľadávky, čo v danom prípade žalobkyňa nesplnila. Podľa názoru odvolacieho súdu nedošlo k relevantnému oznámeniu postupcu dlžníkovi o postúpení pohľadávky, a toto preto nezakladá aktívnu legitimáciu postupníka na vymáhanie postúpenej pohľadávky.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa, ktorá prípustnosť dovolania vyvodzovala z ustanovenia § 238 ods. 1 O.s.p. a dovolanie vadou podľa § 237 písm.f/ O.s.p., pretože odvolací súd svojím postupom jej odňal možnosť pred súdom konať. Poukázala na to, že odvolací súd sa neštandardne odchyľil od právneho názoru, ktorý v tejto veci zaujal súd prvého stupňa. Takýto postup kvalifikovala ako porušenie zásady dvojstupňovosti občianskeho súdneho konania, keďže odvolací súd po tom, ako na prvé odvolanie žalovaného konanie zastavil, v rozhodnutí napadnutom dovolaním svoj právny názor bez zmeny v zistených skutkových okolnostiach diametrálne zmenil. Keďže ku kľúčovej otázke pre meritórne posúdenie veci – t.j. k otázke danosti postúpenia

pohľadávky, zaujal odvolací súd negatívny postoj až v rozsudku napadnutom dovolaním, nemala žalobkyňa možnosť vyjadriť sa k tomuto právnomu názoru a vyporiadať sa s novým prekvapivo odlišným právnym názorom odvolacieho súdu v rámci konania o riadnom opravnom prostriedku – o odvolaní. Žiadala preto rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Žalovaný považoval rozsudok krajského súdu za vecne správny.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), proti rozsudku, ktorý možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), preskúmal ho bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

V zmysle § 241 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. (t.j. či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti byť účastníkom konania, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad nedostatku návrhu na začatie konania tam, kde konanie sa mohlo začať len na takýto návrh, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať alebo rozhodovania vylúčeným sudcom či súdom nesprávne obsadeným). Osobitne sa dovolací súd zaoberal vadou žalobkyňou namietanou, t.j., že jej postupom odvolacieho súdu bola odňatá možnosť pred súdom konať. Dovolací súd dospel k záveru, že konanie odvolacieho súdu je v danom prípade procesnou vadou podľa § 237 písm.f/ skutočne postihnuté.

Pod odňatím možnosti pred súdom konať v zmysle § 237 písm.f/ O.s.p. treba rozumieť taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi konania znemožní realizácia jeho procesných práv priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm.f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho

procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. Vady zakladajúce zmätočnosť súdneho konania, ktoré zaviniť súd svojim procesným postupom v rozpore so zákonom spravidla vždy účastníkovi konania odnímajú možnosť konať pred súdom, pretože mu bránia v realizácii tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva na účelné uplatnenie alebo bránenie práva.

V prejednávanej veci odvolací súd na rozdiel od súdu prvého stupňa zaujal názor k platnosti zmluvy o postúpení pohľadávky uzavretej 6. mája 2004 medzi postupcom (S., a.s. N.) a postupníkom (žalobkyňou) a tiež k otázke splnenia zákonných predpokladov oznámenia, že k postúpeniu pohľadávky došlo. Pričom dospel k záveru, že zmluva o postúpení pohľadávky je neplatná (z dôvodov odvolacím súdom uvedených) a keďže mal za to, že nedošlo k relevantnému oznámeniu dlžníkovi o postúpení pohľadávky nepovažoval žalobkyňu za aktívne legitimovanú na vymáhanie postúpenej pohľadávky. V priebehu konania na súde prvého stupňa aktívna legitimácia žalobkyne nebola spochybňovaná a súd prvého stupňa vzhľadom na priebeh a výsledky konania založil svoj rozsudok na právnom závere o dôvodnosti podanej žaloby (vydanie bezdôvodného obohatenia). Odvolací súd vyvodil svoj iný právny záver zo skutočností, ktoré súd prvého stupňa vôbec právne neposudzoval, z ktorého dôvodu ani nepovažoval za potrebné pre takéto právne posúdenie vykonať dokazovanie (napr. výsluch účastníkov zmluvy o postúpení pohľadávky na jej obsah). Žalobkyňa sa k samotným právnym záverom odvolacieho súdu nemala možnosť vyjadriť a predložiť prípadne aj také dôkazy, ktoré sa z hľadiska právnych záverov súdu prvého stupňa nejavili významnými, avšak z hľadiska právnych záverov odvolacieho súdu boli rozhodujúce. Tým, že odvolací súd tak nepostupoval, znemožnil žalobkyňi realizáciu jej procesných práv, keďže až z rozhodnutia odvolacieho súdu sa dozvedela, že odvolací súd svoj iný právny záver vyvodil zo skutočností, ktoré súd prvého stupňa nehodnotil. Odvolací súd svojím postupom zaťažil konanie procesnou vadou v zmysle § 237 písm.f/ O.s.p., ktorá zakladá jednak prípustnosť dovolania a je tiež dôvodom, pre ktorý dovolací súd musí napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť vecne správne.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 27. júla 2009

JUDr. Eva Sakálová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová